

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtru[m] sine pœnitentia peccatum veniale possit remitti? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

Ad id autem quod in contrarium obijcitur, dicendum est, quod actus penitentiae virtutis habet quoddam sine eo non possit fieri remissio culpae, in quantum est inseparabilis effectus gratiae, per quam principaliter culpa remittitur, quae etiam operatur in omnibus sacramentis. Et ideo per hoc non potest concludi, nisi quod gratia est principalior causa remissionis culpae, quam penitentiae sacramentum. Sciendum tamen, quod etiam in veteri lege, & in lege naturae, erat aliquantulum sacramentum penitentiae: ut supra dictum est*.

q. 84. a. 7
ad 2.

QVÆST. LXXXVII.

De remissione venialium peccatorum, in quatuor articulos diuisa.

Deinde considerandum est de remissione venialium peccatorum.

¶ Et circa hoc quaeruntur quatuor.

¶ Primo, utrum sine penitentia peccatum veniale possit dimitti?

¶ Secundo, utrum possit dimitti sine gratiae infusione?

¶ Tertio, utrum peccata venialia remittantur per aspersionem aquae benedictae, & episcopalem benedictionem, &unctionem pectoris, & orationem Dominicam, & alia huiusmodi?

¶ Quarto, utrum veniale peccatum possit remitti sine mortali?

ARTIC. I.

Utrum peccatum veniale possit remitti sine penitentia?

AD primum sic proceditur. Videtur, quod veniale peccatum possit remitti sine penitentia. Pertinet enim, ut supra dictum est ¶, ad rationem verae penitentiae, quod non solum homo doleat de peccato praeterito, sed etiam proponat cauere de futuro. Sed sine tali proposito peccata venialia dimittuntur, cum certum sit, quod homo sine peccatis venialibus presentem vitam ducere non potest. Ergo peccata

332
inf ar. 2.
ad 2. et 3
Co. a. 1. c.
Co. 4. d. 16
q. 2. ar. 2.
q. 2. ad 1.
Co. d. 21.
q. 2. ar. 1.
s. et mal.
q. 7. a. 12.
cor.
† q. 84. a.
10. ad 4.
arg.

ve.

venialia possunt remitti sine pœnitentia.

¶ 2 Præterea, Pœnitentia non est sine actuali displicentia peccatorum. Sed peccata venialia possunt dimitti sine displicentia actuali eorum: sicut patet in eo qui dormiens occideretur propter Christum: statim enim euolaret, quod non contingit manentibus peccatis venialibus. Ergo peccata venialia possunt remitti sine pœnitentia.

¶ 3 Præterea, Peccata venialia opponuntur feruori charitatis: vt in Secunda parte dictum est*. *1. 2. q. 71.*
Sed vnum oppositorum tollitur per aliud. Ergo per *2. 2. q. 24. ar. 8.*
feruorem charitatis, quem contingit esse sine actuali displicentia peccati veniali, fit remissio peccatorum *ad 2.*
venialium.

SED contra est, quod Augustinus* dicit in libro *in l. b. de*
de pœnitentia, quod est quædam pœnitentia, quæ *medi pœ-*
quotidie agitur in ecclesia pro peccatis venialibus. *ni. et lib.*
Quæ frustra esset, si sine pœnitentia peccata venialia *de utilit.*
possent dimitti. Videtur ergo, quod peccata venialia *pœni. c. 2.*
non possint sine pœnitentia dimitti. *10. 9.*

RESPONDEO dicendum, quod remissio culpæ *q. præ. 4.*
(sicut dictum est*) fit per coniunctionem hominis *2. q.*
ad Deum, à quo aliquo modo separat culpa. Sed hæc *86. a. 4.*
separatio perfectè quidem fit per peccatum mortale: imperfectè autem per peccatum veniale: nam per peccatum mortale mens omnino à Deo auertitur, vt pote contra charitatem agens: per peccatum autem veniale retardatur affectus hominis, ne promptè in Deum feratur. Et idè vtumque peccatum per pœnitentiam quidem remittitur: quia per vtumque deordinatur voluntas hominis per immoderatam conuersionem ad bonum creatum. Sicut enim peccatum mortale remitti non potest, quamdiu voluntas peccato adhæret: ita etiam nec peccatum veniale; quia manente causa manet effectus. Exigitur autem ad remissionem peccati mortalis perfectior pœnitentia, vt scilicet homo actualiter peccatum mortale commissum detestetur quantum in ipso est; vt scilicet

dili-

diligentiam adhibeat ad rememorandum singula peccata mortalia, ut singula detestetur. Sed hoc non requiritur ad remissionem venialium peccatorum. Non tamen sufficit habitualis displicentia quæ habetur per habitum charitatis, vel penitentia virtutis: quia sic charitas non compateretur peccatum veniale, quod patet esse falsum. Vnde sequitur quod requiratur quædam virtualis displicentia: puta cum aliquis hoc modo fertur secundum affectum in Deum & res diuinas, ut quicquid sibi occurreret quod eum ab hoc motu retardaret, displiceret ei, & doleret se hæc commisisse, etiam si actu de illo non cogitaret. Quod tamen non sufficit ad remissionem peccati mortalis, nisi quantum ad peccata oblita, post diligentem inquisitionem.

Ad primum ergo dicendum, quod homo in gratia constitutus, potest vitare omnia peccata mortalia, & singula: potest etiam vitare singula peccata venialia, sed non omnia: ut patet ex his quæ in secunda parte dicta sunt*. Et ideo penitentia de peccatis mortalibus requirit, quod homo proponat abstinere ab omnibus & singulis peccatis mortalibus. Sed ad penitentiam peccatorum venialium requiritur, quod homo proponat abstinere a singulis, non tamen ab omnibus: quia hæc infirmitas huius vitæ non patitur. Debet tamen habere propositum se præparandi ad peccata venialia minuenda: alioquin esset ei periculum deficiendi, cum desereret appetitum proficiendi, seu tollendi impedimenta spiritualis profectus, quæ sunt peccata venialia.

Ad secundum dicendum, quod passio pro Christo suscepta (sicut supra dictum est †) obtinet vim baptismi: & ideo purgat ab omni culpa & veniali & mortali, nisi actualiter voluntatem peccato inuenierit inhaerentem.

Ad tertium dicendum, quod feruor charitatis virtualiter implicat displicentiam venialium peccatorum, ut supra dictum est*.

1. 2. q. 109
a. 8. q. 9.
74. ar. 3.
ad 2.

† q. 66. a.
11.

* q. 79. a.
3.